

SYNSPUNKT Kloakker 11. september kl. 05:55

Klimatilpasning kræver milliardinvesteringer – men lovgivning spænder ben for innovative løsninger

[Del artiklen](#)

Danmark kommer til at investere massivt i større rør, bassiner, tunneller og andre klimatilpasningsanlæg for at imødekomme de voksende vandmasser, men lovgivningen spænder ben for en effektiv udnyttelse af investeringerne, mener skribenterne. Illustration: Michael Rothenborg.

Susan Münster

Direktør, [Danske Vandværker](#)

Søren Gabriel

Udviklingschef for Klimatilpasning og Byudvikling, [WSP](#)

Carsten Nystrup

Administrerende direktør, Novafos

Lars Holmegaard

Administrerende direktør, Klimatorium

Cathrine Leth

Administrerende direktør og iværksætter, Updrift Copenhagen

Danmark står over for store investeringer i klimatilpasning. Derfor er det afgørende, at vi ikke kun spørger, hvor meget vi skal investere, men også hvordan vi får mest mulig effekt for pengene.

En afgørelse om noget så konkret som skybrudsventiler på private nedløbsrør viser, at reguleringen i dag kan stå i vejen for at afprøve og anvende mindre, innovative løsninger, som kan supplere de store anlægsprojekter.

En lille ventil rejser et stort spørgsmål

TV2 kunne for nylig fortælle, at der i 2025 blev udledt næsten 30 millioner kubikmeter urensset spildevand til dansk natur.

Historien er ikke ny. Overløb er et velkendt problem i den danske vandsektor, og klimaforandringerne gør udfordringen større år for år.

Det særlige er, at debatten næsten altid ender samme sted: Flere bassiner, større ledninger, større tunneller og milliardinvesteringer i ny infrastruktur. Og der er ingen tvivl om, at der mange steder er behov for langsigtede investeringer.

Men store anlæg behøver ikke være det eneste svar. Der findes små løsninger, som kan håndtere noget af regnvandet lokalt, før det når kloaksystemet. En form for mikroinfrastruktur, der reducerer spidsbelastningen i spildevandssystemerne og dermed også overløb.

I Furesø Kommune har Novafos afprøvet en lille løsning med skybrudsventiler på private boligers nedløbsrør. Når kloaksystemet er presset af kraftig regn, kan ventilen afkoble regnvandet fra kloakken, så det i stedet håndteres på grunden. Formålet er enkelt: at holde noget af regnvandet ude af kloakken netop på de tidspunkter, hvor systemet er mest belastet.

En lille skybrudsventil løser naturligvis ikke Danmarks udfordringer med klimatilpasning. Men den illustrerer et langt større spørgsmål: Har forsyningerne mulighed for at vælge mellem og kombinere forskellige løsninger, når de skal finde den mest effektive måde at håndtere regnvandet på?

Hver kubikmeter skybrudsvand, der håndteres lokalt, er en kubikmeter, der ikke skal transporteres, opmagasineres eller renses. Det kan mindske presset på den eksisterende infrastruktur og supplere større løsninger – ikke mindst i de år, der går, mens store klimatilpasningsprojekter planlægges og bygges.

Juraen spænder ben for løsningerne

Konkurrenceankenævnet stadfæstede sidste år en afgørelse fra Vandsektortilsynet i sagen om Novafos' pilotprojekt med skybrudsventiler. Konsekvensen var, at Novafos ikke kunne finansiere projektet over spildevandstaksten. Afgørelsen tydeliggjorde, at forsyninger kun kan investere i løsninger, *når* vandet er i deres egne systemer. Ikke forebyggende, før vandet når kloakken, selv hvis løsningen samlet set er samfundsøkonomisk meget fordelagtig, hurtig at implementere og klimavenlig.

Afgørelsen handler altså ikke om, hvorvidt skybrudsventilen virker. Den handler om, hvad et spildevandsselskab efter de gældende regler må finansiere.

Det rejser et principielt spørgsmål: Er reguleringens formål og betalingslovens rammer at sikre størst mulig klimatilpasningseffekt

for borgernes penge med mindst mulig belastning for miljøet – eller at sikre, at løsninger placeres bestemte steder i systemet?

I den specifikke sag om skybrudsventiler var udfordringen ikke, at teknologien manglede. Ikke at effekten var udokumenteret. Ikke at forsyningerne manglede interesse. Ikke at borgerne afviste løsningen.

Vi skal både bygge nyt og bruge det eksisterende bedre

Det er en tankegang, vi allerede kender fra andre infrastrukturområder.

I energisektoren arbejder vi med fleksibilitet, lagring og intelligent styring for at udnytte nettet bedre og begrænse behovet for unødvendige udbygninger. Det samme princip bør vi i højere grad kunne anvende på vand- og klimaområdet.

Danmark kommer til at investere massivt i større rør, bassiner, tunneller og andre klimatilpasningsanlæg. Det er nødvendigt. Men samtidig bør vi undersøge, hvordan mindre og mere fleksible løsninger kan aflaste systemerne, forlænge levetiden på eksisterende infrastruktur og i nogle tilfælde reducere eller udskyde behovet for større investeringer.

Danmark er et af verdens mest infrastrukturrige samfund. Derfor bør vi også være blandt de bedste til at få mest muligt ud af den infrastruktur, vi allerede har investeret i.

Det kræver, at forsyningerne ikke på forhånd er afskåret fra relevante løsninger, alene fordi løsningen befinder sig på den forkerte side af en juridisk systemgrænse.

Reguleringen bør fokusere på effekt

Når politikere taler om grøn omstilling, taler de ofte om behovet for nye teknologier, iværksætteri og innovative løsninger. Men langt

sjældnere om, hvorvidt vores regulering er indrettet til at tage imod dem.

Sagen om skybrudsventilerne viser problemet meget konkret. En løsning kan udvikles, testes og dokumenteres, men det betyder ikke nødvendigvis, at en forsyning efterfølgende har mulighed for at finansiere og anvende den.

Det bør give anledning til eftertanke.

Vi argumenterer ikke for, at forsyningerne skal kunne finansiere hvad som helst uden for deres traditionelle ansvarsområde. Og vi argumenterer heller ikke for, at små decentrale løsninger kan erstatte de store investeringer, der er nødvendige for at klimasikre Danmark.

Vi argumenterer for et enklere princip: Når forskellige løsninger kan løse den samme samfundsopgave, bør reguleringen i højere grad gøre det muligt at sammenligne dem på effekt, økonomi og miljøbelastning.

Hvis en løsning reducerer overløb, beskytter borgere mod oversvømmelser, mindsker behovet for ny infrastruktur og samtidig kan give lavere omkostninger og lavere CO₂-udledning, bør den som udgangspunkt have mulighed for at indgå i forsyningernes værktøjskasse.

Mest klimatilpasning for pengene

Regeringen skal diskutere og finde løsninger på klimatilpasning, forsyningssikkerhed, produktivitet og grøn omstilling. Her er et oplagt sted at begynde. For problemet er ikke, at der mangler løsninger. Problemet er, at lovgivningen ikke giver plads til at anvende dem.

Den grønne omstilling kræver ikke kun nye teknologier. Den kræver også, at reguleringen kan rumme dem.

Ellers risikerer vi et paradoks: at bruge milliarder på klimatilpasning, samtidig med at vi begrænser muligheden for at bruge nogle af de løsninger, der kan gøre de store investeringer mere effektive.

Vil du bidrage til debatten med et synspunkt? Så skriv til vores debatredaktion på debat@ing.dk